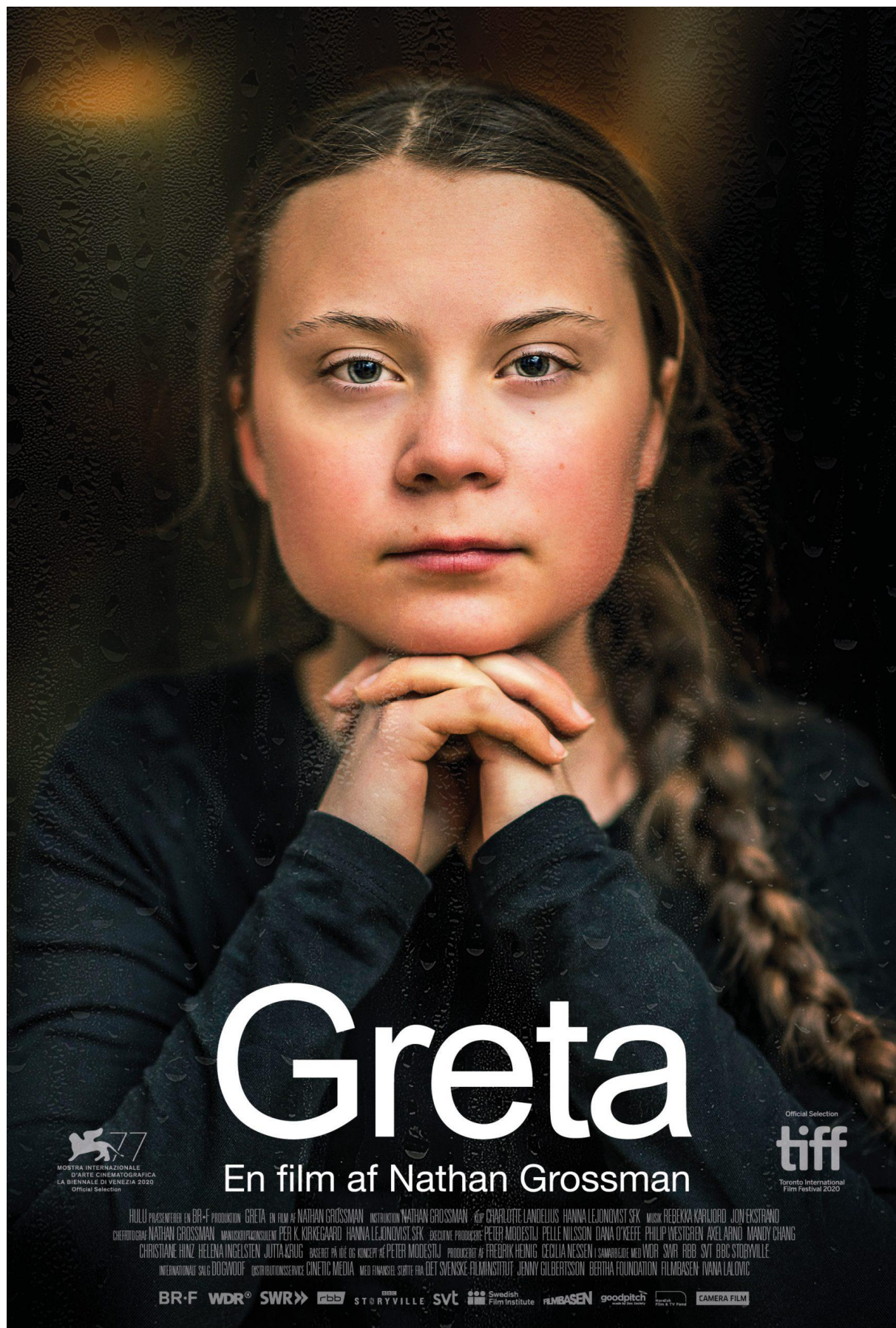

'Greta'

- af Nathan Grossman

Undervisningsmateriale

- **Fag:** Dansk, samfundsfag, geografi, psykologi og mediefag
- **Niveau:** Folkeskolens 8., 9. og 10. klasser samt gymnasiet
- **Overordnede temaer:** Klimakrise, ungdom, protestbevægelser, sociale medier
- **Forfatter:** Katrine Sommer Boysen

Greta

En film af Nathan Grossman

MOSTRA INTERNAZIONALE
D'ARTE CINEMATOGRAFICA
LA BIENNALE DI VENEZIA 2020
Official Selection

Official Selection
tiff
Toronto International
Film Festival 2020

HULLU PRÆSENTERER EN BR-F PRODUKTION GRETA EN FILM AF NATHAN GROSSMAN INSTRUKTION NATHAN GROSSMAN KOP CHARLOTTE LANDELIUS HANNA LEJONOWIST SEK MUSIK REBEKKA KARLJORD JON EKSTRAND
CHEFFOTOGRAF NATHAN GROSSMAN MANUSKRIPTKONSULENT PER K. KIRKEGAARD HANNA LEJONOWIST SEK REDIGION PRODUKTION PETER MODESTILJ PELLE NILSSON DIANA O'KEEFE PHILIP VESTEREN AKEL ARND MANDY CHANG
CHRISTIANE HINZ HELENA INGELSTEN JUTTA KRUG ENSEMBET PÅ BUE OG KONCEPT AF PETER MODESTILJ PRODUCERET AF FREDRIK HENRIC CECILIA NESSEN I SAMVIRKELSE MED WDR SWR RBB SVT BBC STORYVILLE
INTERNATIONALT SALG DOGVODIF DISTRIBUTIONSSERVICE CINETIC MEDIA MED FINANSIEL STØTTE FRA DET SVENSK FILMINSTITUT JENNY GILBERTSSON BERTHA FOUNDATION FILMBASEN ANNA LALOVIC

BR-F WDR® SWR»   FILMBASEN   CAMERA FILM

Kort om undervisningsmaterialet

Den nu 17-årige Greta Thunberg behøver næppe nogen fyldig introduktion. Siden hun i august 2018 begyndte på sine fredagsstrejker for klimaet, er den unge svensker på rekordtid blevet et verdensberømt fænomen og et internationalt ikon på de næste generationers vrede over magthavernes manglende indsats i kampen mod klimaforandringer. Dokumentarfilmen 'Greta' følger hendes utrættelige kamp, og viser et både stærkt og sårbart ungt menneske, der insisterer på øjeblikkelig handling. Samtidig er det en film, der viser hvor hurtigt en enkelt svensk piges enmandshær kan mangedobles og blive til en verdensomspændende bevægelse.

Det er oplagt at arbejde tværfagligt med 'Greta' for filmens emne lægger op til mange forskellige diskussioner. Dels er der naturligvis den altoverskyggende hovedfigur og hendes sag, som det vil være oplagt at behandle både samfundsfagligt og som led i geografiundervisningen. Medievidenskabeligt kan man både kigge på 'Greta' som dokumentarfilm og kigge på, hvilken rolle sociale medier, telefoner, smartphones og *selfies* spiller i filmen. Filmen er også meget eksplicit omkring Gretas Aspergers-diagnose, så det kunne også være relevant at inddrage psykologifaget i forbindelse med filmen. Og så ligger der et interessant sociologisk perspektiv i sammenstødet mellem de unge aktivister og de slipseklædte politikere. I danskfaget er det oplagt at arbejde med Gretas talers retorik

- Tal forud for filmen med eleverne om, hvad de ved – eller tror de ved – om Greta Thunberg.
- Kig på filmplakaten og diskuter, hvilket indtryk den efterlader.
- Filmens internationale titel er 'I Am Greta' – er der en forskel mellem den danske og den engelske? Hvilken effekt har det, at vi er på fornavn med hovedpersonen?

Synopsis

I august 2018 fik dengang 15-årige Greta Thunberg fra Sverige nok. Hvis I ikke interesserer jer for planetens fremtid, hvorfor skal jeg så interessere mig for min skolegang, lød hendes logik. Det fik hende til fredag efter fredag at sætte sig foran den svenske Rigsdag med sine hjemmelavede protestskilte i håb om at kunne råbe landets politikere op og få dem til at skride til handling. Instruktøren Nathan Grossman er med fra begyndelsen. Fra fredagene, hvor Greta sidder helt alene med sine selvskrevne videnskabelige pamfletter om præcis hvor skidt det står til med jordens klima, over den støt stigende flok uge efter uge, til den protestbevægelse, der har givet genlyd verden over.

I begyndelsen mødes Greta – særligt fra ældre – uden forståelse. Hun burde være i skole og lære noget. Der er ingen respons, når Greta fortæller om sin motivation. Der er ikke tid til at vente på at hun bliver voksen og kan tage del i de politiske beslutningsprocesser, der har sovet vintersøvn alt, alt for længe. Hun er nødt til at skride til handling nu.

Det budskab er der til gengæld en masse af hendes jævnaldrende, der kan genkende og spejle sig i, og en bliver til to, og to bliver til mange og snart er Greta ikke alene foran regeringsbygningen længere.

'Greta' viser med enkle dokumentariske greb, hvordan det lykkedes en svensk teenagepige med en psykisk diagnose (både Greta og hendes forældre er meget åbne om hendes tilstand) at få verden til at åbne øjnene for de klimaforandringer, på en måde som klimaforskere gennem årtier ikke har formået. Unge fra hele verden støtter op, og #FridaysForFuture-bevægelsen, som er afledt af Gretas soloprotester i 2018, afholder demonstrationer over hele verden med budskabet om at "Make the World Greta Again", som en parafrasering over Donald Trumps forrige valgslogan.

Snart bliver Greta klimakampens ansigt og med de insisterende øjne og de ikoniske fletninger ligner hun da også præcis den frontfigur, som protestbevægelsen har brug for. Så der går ikke længe, før Greta er på alles læber. Politikere over hele verden til have hende til at tale, og når hun og faderen Svante, der konstant følger sin datter, ankommer til magtens forhaller bliver de mødt som eksotiske fremmede, som alle vil have taget *selfies* med. Og der er da også en mærkbar og åbenlys kontrast mellem den unge Greta, som nægter at stadse sig ud for parnasset og den formelt udseende gruppe af embedsfolk og politikere, der vil have en bid af Gretas succes og håber, den vil smitte af på dem.

Men Greta er fuldkommen uinteressert i berømmelsen. Hun trives slet ikke i de store menneskemængder og stirrer smånervøst frem for sig, når endnu en voksen stikker telefonen frem og vil fotograferes med hende. Ude i verden, hvor hun kun kommer frem med elbil eller tog, savner hun sin mor, lillesøster og familiens hunde, men hun kan ikke lade være med at råbe verden op. For Greta kan ikke forstå, hvordan folk – private som offentlige – kan sidde og se stiltende til, mens verden går under og dyr masseudryddes. Hvordan kan man blive ved med at flyve, spise kød og forbruge løs, når kloden brænder?

Sidstnævnte hænger nok mere end en smule sammen med Gretas Aspergers-diagnose. Syndromet gør hende meget fokuseret på enkelte ting, og for hende har det altid været klimaet. Da hun var yngre, fortæller hun og faderen i filmen, blev det så voldsomt, at hun holdt op med at spise og tale med andre end sin nære familie. Hun ikke var i skole i flere år, men begyndte så at mobilisere styrke til at reagere på sit fokus på klimaet på en anden måde.

Filmen kulminerer med Gretas foreløbige mest indflydelsesrige tale, da hun er inviteret til at tale på FN's klimatopmøde i New York i 2019. Det giver sig selv, at Greta end ikke ved en sådan lejlighed vil

vige fra sine principper om aldrig at flyve. Men det er ligeså naturligt, at hun selvfølgelig vil tale til FN's store møde, så løsningen bliver at krydse Atlanterhavet i en specialbygget sejlboat. Da en journalist spørger hvorfor, siger Greta, at det er for at illustrere, at det stort set er umuligt at leve bæredygtigt efter nutidens normer.

Det er i New York, Greta leverer sin nu berømte 'How dare you?'-tale med et sviende angreb på politikerne, der igen og igen kommer med lovord, men aldrig lever op til dem. Og da 'Greta' slutter, står der på rulleteksterne, at verden ikke er i nærheden af at leve op til ambitionerne fra Paris-aftalen fra 2015.

- Tag fat i nogle af de klimabegreber, Greta bruger i løbet af filmen og undersøg, hvad de indebærer. Hvad er for eksempel erosion, afskovning, forsuring, den sjette masseudryddelse?
- Når Greta taler, er det ofte med store følelser. Da hun taler i Strassbourg, er hun lige ved at græde. Kig på hendes taler og diskuter, hvad patos betyder for formidlingen.
- Lav en analyse af, hvordan Greta fremstilles i filmen – både den offentlige og private Greta.
- Beskriv, hvad der sker, når Greta møder politikerne eller andre magtpersoner. Fx mødet med Macron eller med paven.
- Undersøg hvad Aspergers-syndrom er?

'Greta' som dokumentarfilm

Den britiske dokumentarist og dokumentarteoretiker John Grierson (1898-1972) definerede allerede i 1926 dokumentarfilmen som "The creative treatment of actuality" ("Den kreative bearbejdning af virkeligheden"). Det kreative element hører med, fordi instruktøren altid i en eller anden grad drejer emnet i en retning, så det passer til den historie, der skal fortælles. Den rene virkelighedsgengivelse er en illusion.

Når man arbejder med dokumentarfilm, er begrebet fakta-kontrakt essentielt. Det betyder, at der mellem publikum og filmen indgås en form for aftale om, at det, der vises i filmen, stemmer overens med virkeligheden.

Den filmforsker, der mest indgående har forsøgt at kortlægge dokumentargenren, er amerikanske Bill Nichols. Han opererer med seks dokumentariske modi eller typer, som skal ses som karakteristika og ikke isolerede størrelser. Men de kan være nyttige at have med, når man skal forsøge at forklare og finde ud af, hvorfor en film ser ud, som den gør.

De seks modi lyder som følger:

Den autoritative/forklarende modus

Denne type vil de fleste identificere som 'klassisk' dokumentarisme. Der er en fortællerstemme, der med filmens autoritet forklarer en given sag. Fortælleren er overbevisende og alvidende. Der er også ofte 'talking heads', altså interviewpersoner, der bakker op om filmens påstand. Filmen har en specifik pointe og et budskab, som skal formidles.

Den observerende modus

Som det ligger i benævnelsen, så er der her ingen autoritet i form af en fortællerstemme. Instruktøren lader sit kamera observere snarere end at fortolke. Fremstillingen er tilstræbt objektiv, og æstetikken er 'fluen-på-væggen'-agtig.

Den participatoriske/deltagende modus

Her stiller filmen et spørgsmål, som gennem undersøgelse forsøges besvaret. Instruktøren er ofte selv med i filmen og stiller sig til rådighed for resultatet. Instruktøren tager publikum med på en rejse, hvor vi undervejs bliver klogere.

Den performative modus

Denne type dokumentarfilm forsøger ikke at afdække en sandhed, men stiller derimod spørgsmål til, hvorvidt der findes en objektiv sandhed. Filmene her er søgende og bryder ofte med den klassiske dokumentarismes opbygning.

Den poetiske modus

Den poetiske dokumentarfilm har rødder i den modernistiske avantgarde og formidler stemninger, følelser og tanker snarere end konkrete påstande. Filmene er ofte formbevidste og hænger sig ikke i, om der er sammenhæng i tid og sted.

Den refleksive modus

Refleksive dokumentarfilm er metafilm, der peger på sig selv og deres tilblivelse som film. Filmkameraet bliver ofte vist i filmen, og filmen forholder sig eksplicit til det vanskelige ved at skildre virkeligheden.

- Hvordan er 'Greta' som dokumentarfilm? Kan nogle af Bill Nichols modi bruges, når man skal beskrive filmen?
- Noget der kendetegner 'Greta' er fraværet af en fortællerstemme. Der er ingen fortolkende stemme, der peger filmen i en bestemt retning. Hvilken effekt har det?
- Hvad er filmens budskab – og lykkes det Nathan Grossman at få det frem? Hvis nej, hvad kunne have været gjort anderledes for at have slået pointerne fast med syvtommersøm?

De moderne protestbevægelser – en digital revolution

Hvert år kårer det amerikanske Time Magazine en 'person of the year'. I 2019 var det Greta Thunberg, men i 2011 var det en mere ubestemt figur, nemlig 'the protester', der blev hyldet. Det skete i kølvandet på det arabiske forår og Occupy Wall Street-bevægelsen, der med de digitale og sociale mediers mulighed for lynhurtig massekommunikation gjorde det muligt at samles i store protester.

Der er en sammenhæng mellem Gretas projekt og disse protestbevægelser, for Gretas stjernestatus er også i høj grad forårsaget af disse medier.

- Beskriv hvilken rolle telefoner og sociale medier spiller i filmen og i Gretas liv.

- Kig på hendes Instagram-profil, der i skrivende stund har 10,6 millioner følgere, og tjek hendes Twitter-konto (4,4 millioner følgere). Hvordan bruger hun sociale medier for at fremme sit budskab? Og hvordan reagerer hendes følgere på hendes opslag?

Ungdommens stemme: Statement fra Fridays For Future

I har lige set/skal til at se en pænt sej dokumentar om hende der med fletningerne. Greta Thunberg. En dokumentar der fortæller os om hvem hun er, men især om hvorfor det stadig er så pisse vigtigt at kæmpe klimakampen. For selvom Greta gør en kæmpe indsats, bliver ungdommen stadig bullshittet fra politikerenes side af, gang på gang.

Greta var vores inspiration til at starte klimastrejker i Danmark. Måske har I været til en strejke? Vi savner ihvertfald at gå på gaden. Men hvem skal man så søge inspiration fra? Hvis Greta er startet i skole, og vi ikke længere må forsamles flere end 10? Hvordan griber man liiiiige den an? Det korte svar er at vi har brug for dig. Det handler nu om, hvad du har tænkt dig at gøre. Måske var det her bare endnu en kedelig dokumentar i forbindelse med skolen? Eller hvad?

Vi unge står med en vild mulighed i hænderne lige nu. Aldrig har det været nemmere at få hul ind til gutterne på Christiansborg. Hallo! vi fik jo et klimavalg takket være ungdommen i 2019. Vi kan sætte den politiske dagsorden lige nu, hvis vi vil. Og det gør man ikke ved at læne sig op ad en enkelt person, men op ad hinanden.

For som Greta selv sagde; "Together, we can make a change".

Kampklare hilsner, Fridays for Future Danmark

klimastrejke@gmail.com

November, 2020